

Seat No. : _____

NJ-115

December-2015

B.A., Sem.-III

Elective (EC-1) 201 : Sanskrit

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) 'शिवमहिम्नःस्तोत्रम्'मां निरूपयेत् शिवं स्वरूपं वर्णयति। **10**

Narrate the form of Shiva described in 'शिवमहिम्नःस्तोत्रम्'.

अथवा/OR

'शिवमहिम्नःस्तोत्रम्'ना रचयिता विषयकं भाष्यं लिखत।

Give the detail related to the writer of 'Shivmahimnah-Stotram'.

(B) नीचेनामांथी अङ्क श्लोकानां सविस्तरं भाष्यं लिखत। **4**

Translate any **one** Shloka with explanation from the following :

(1) महिम्नःपारंते परमविदुषो यद्यसदृशी

स्तुतिर्ब्रह्मादीनामपि तदवसन्नास्तवयि गिरः ।

अथावाच्यः सर्वं स्वमतिपरिणामावधिं गृणन्

ममाप्येषः स्तोत्रे हरं निरपवादः परिकरः ॥

(2) त्रयी सांख्यं योगः पशुपतिमतं वैष्णवमिति

प्रभिन्ने प्रस्थाने परमिदमदः पथ्यमिति च ।

रुचिनां वैचित्र्याद् ऋजुं कुटिलनानापदजुषां

नृणामेको गम्यस्त्वमसि पयसामर्णव इव ॥

2. (A) टूंकनोंध लपो : (कोईपल ओ) **10**

Write short notes : (any **two**)

(1) विषयान् द्वारा विश्वने अभय अनावनार नीलकंठः.

Write in about 'नीलकंठः'

- (2) कामदेवदहन प्रसंग.
Write on the 'कामदेवदहनप्रसङ्गः'
- (3) शिवभक्त भगवान् विष्णु.
Shiv Devotee भगवान् विष्णुः ।
- (4) दैभावे अमंगलकारी छतां भक्तो माटे मंगलकारी शिव.
Bad omen good omen Shiv.

(B) नीचेनाभांथी अेक श्लोकनो सविवरण भावानुवाद करो :

4

Translate any **one** shloka with explanation from the following :

- (1) मही पादाघाताद् व्रजति सहसा संशयपदं
पदं विष्णो भ्राम्याद्भुजपरिघरुग्णग्रहग्रहणम् ।
महुद्यौदोःस्थं यात्यनिभृतजटा ताडिततटा
जगद्रक्षायै त्वं नटसि ननु वामैव विभुता ॥
- (2) हरिस्ते साहस्रं कमलबलिमाधाय पदयो-
र्यदेकोने तस्मिन्निजमुदहरन्नेत्रकमलम् ।
गतो भक्त्युद्रेकः परिणतिमसौ चक्रवपुषा
त्रयाणां रक्षायै त्रिपुरहर जागर्ति जगताम् ॥

3. (A) टूंकनोंध लपो : (गभे ते भे)

10

Write short notes : (any **two**)

- (1) अष्टमूर्ति शिव । समञ्जो.
Explain 'अष्टमूर्ति शिव'.
- (2) शिवनुं चैतन्य स्वरूप – 'ॐ कार'
Shiva's live form – Omkar.
- (3) सर्वव्यापी-अनिवर्त्तनीय शिव.
Universal-Invisible Shiva.
- (4) अनंतगुणोना सागर शिव.
Shiva, the Ocean of unlimited-virtues.

(B) नीचेनामांथी अेक श्लोकनो सविवरश भावानुवाद करो :

4

Translate any **one** shloka with explanation from the following :

(1) त्वमर्कस्त्वंसोमस्त्वमसि पवनस्त्वं हुतवह-

स्त्वमापस्त्वं व्योम त्वमु धरणिरात्मा त्वमिति च ।

परिच्छिन्नामेवं त्वयि परिणता बिभ्रतु गिरं

न विद्ममस्तु तत्त्वं वयमिह तु यत्त्वं न भवसि ॥

(2) बहलरजसे विश्वोत्पतौ भवाय नमो नमः

प्रबलतमसे तत्संहारे हराय नमो नमः

जनसुखकृते सत्त्वोद्विक्तौ मृडाय नमो नमः

प्रमहसि पदे निस्त्रैगुण्ये शिवाय नमो नमः ॥

4. संस्कृत स्तोत्रकाव्यना लक्षणो वर्णवी, शिवमहिम्ननु स्तोत्रकाव्य तरीके मूल्यांकन करो.

14

Describe the characteristics of Sanskrit स्तोत्रकाव्यं and evaluate शिवमहिम्नः as स्तोत्रं काव्यम् ।

अथवा/OR

शिवमहिम्नःस्तोत्रनो मूलस्रोत.

The basic source of Shivmahimnahstotra.

5. (A) नीचेनामांथी योग्य विकल्प पसंद करी जवाब लभो :

8

Answer the following by selecting proper alternate (MCQs) :

(1) शिवमहिम्नःस्तोत्र मडदंशे कया ँदमां रयायुं ँ ? (शिखरिणी, अनुष्टुप, मंदाक्रान्ता)

In which metre शिवमहिम्नःस्तोत्र is mostly composed ?

(शिखरिणी, अनुष्टुप, मन्दाक्रान्ता)

(2) शिवना ञवननिर्वाडना साधनो केडला ँ ?

(सात, आठ)

How many means are there of Shiva's livelihood ?

(Seven, Eight)

(3) शिवभक्त आशासुरे कोनी संपत्तिनो तिरस्कार कर्यो ?

(इन्द्र, अ्रत्मा, विष्णु)

Whose wealth was discarded by Banasura, the devotee of Shiva ?

(इन्द्र, ब्रह्मा, विष्णु)

(4) विषयोनी मृगतृष्णाथी कोश अ्रमित थता नथी ?

(अ्रत्मा, शिव, विष्णु)

(5) शिवने माटे 'हर हर' शब्द शा माटे वपराय ँ ? (दुःभोने डरनार, दुःभोने आपनार)

Why is the word 'हर हर' used for Shiva ?

(ददगदुःखनाशक, दुःखदायक)

- (6) વિષ્ણુએ શિવ પૂજામાં એક કમળ ઓછું થતાં શું કર્યું ? (નેત્રકમળ, મસ્તક)
What did Vishnu do when he found one lotus less in rituals ? (નેત્રકમળ, શિરઃ)
- (7) શિવના શ્રુતિ પ્રસિદ્ધ નામ જણાવો. (રુદ્ર, મહેશ)
Give the name of Shiva as depicted in 'શ્રુતિ'. (રુદ્રઃ, મહેશ)
- (8) કયા પુરાણના અનેક પ્રસંગોની છાયા શિવમહિમ્નઃસ્તોત્રમાં જોવા મળે છે ?
(શિવપુરાણ, મત્સ્યપુરાણ)

Which Puran's several incidence are found in શિવમહિમ્નઃસ્તોત્ર ?

(શિવપુરાણ, મત્સ્યપુરાણ)

(B) જોડકાં જોડો :

6

Match the column :

(A)	(B)
(1) સમુદ્રપાનમ્	(a) શિવઃ
(2) વિષ્ણુઃ	(b) રતિ
(3) વિરંચિઃ	(c) ક્ષીરસાગરઃ
(4) કામદેવઃ	(d) અગસ્ત્યઃ
(5) સુત્રામ્ણઃ	(e) ઇન્દ્રઃ
(6) ગિરિશઃ	(f) બ્રહ્મા
-